

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпрОДА

СИНЕРГІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ВЛАДИ ТА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ: ВИКЛИКИ ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ І ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Чисте повітря як індикатор довіри та розвитку

Ми живемо у час, коли питання чистого повітря перестало бути суто екологічним. Це **показник довіри, захисту населення, інвестиційної привабливості, репутації регіону, і дуже часто – відповідальності промисловості та ефективності державної політики.**

Україна, а особливо промислові області, такі як Дніпропетровщина, сьогодні знаходяться у точці, де необхідно **приймати системні, зважені та прозорі рішення – у партнерстві між владою, бізнесом і громадськістю.**

Однією з держав, яка демонструє високий рівень практичної реалізації таких підходів, є **Фінляндія.**

УКРАЇНСЬКО-ФІНСЬКИЙ
ПРОЄКТ ЯКОСТІ ПОВІТРЯ
UFAIR

Роль регіональної влади

Роль регіональної влади у формуванні та реалізації політики якості повітря сьогодні **значно виходить за рамки традиційного контролю чи нагляду**. Це **комплексна координація** – від планування мережі спостережень до організації доступу до даних, залучення наукових установ та інтеграції європейських норм.

На регіональні органи влади **покладається виконання наступних функцій**:

☐ впровадження національної політики у сфері охорони атмосферного повітря в межах своєї території;

☐ проведення моніторингу концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі та оцінка результатів;

☐ розробка та реалізація заходів для покращення якості повітря, наприклад, шляхом розробки відповідних програм;

☐ інформування громадськості;

☐ координація між державними структурами, громадами та підприємствами.

Регіональна влада має бути координатором системи, про що переконує фінський досвід.

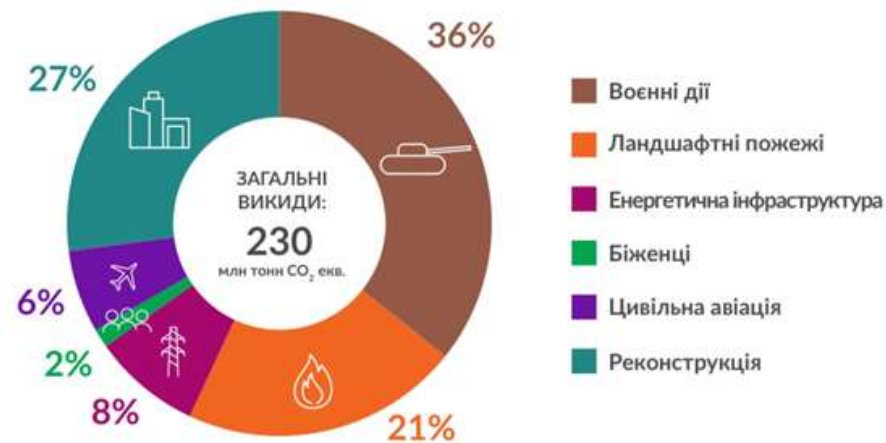
Департамент екології та
природних ресурсів ДніпрОДА

Дніпропетровщина - промисловий регіон

Дніпропетровщина дає **понад 39 %** викидів України

Збройна агресія росії спричиняє додатковий та неконтрольований тиск. Лише за три роки війна призвела до додаткових викидів – **понад 230 млн тонн CO₂**, що перевищує річні викиди такої високоіндустріалізованої країни, як Нідерланди. Оцінка такої шкоди клімату становить понад **32 млрд доларів**.

Розподіл викидів парникових газів

Системи моніторингу

Проблеми сучасної системи моніторингу

- ◆ Недостатність кількості автоматичних станцій
- ◆ Нестабільність роботи обладнання
- ◆ Різна якість приладів
- ◆ Відсутність оперативності у публікації даних
- ◆ Низький рівень довіри суспільства

У Фінляндії дані у режимі реального часу публікуються через онлайн-мапи, мобільні додатки, автоматизовані інформаційні платформи; їх супроводжує аналітика, моделі розсіювання й прогнозування.

Участь громадськості є інтегрованим елементом: люди мають доступ не лише до цифр, а й до зрозумілих інтерпретацій. Така система формує **високий рівень довіри** до екологічної політики і створює умови для партнерства.

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Партнерство з підприємствами - ключовий елемент ефективної системи моніторингу

Участь підприємств є необхідною для ефективності системи моніторингу.

Підприємства забезпечують:

- Співфінансування придбання обладнання.
- Підключення своїх даних до регіональної системи.
- Модернізація технологій та очисного обладнання.

Європейські підходи (досвід Німеччини, Чехії, тощо):

- Модернізація технологій.
- Добровільні екологічні програми.
- Прозорість даних як основа довіри.
- Роль екологічної репутації підприємств.

Фінський підхід:

- Виконання природоохоронних вимог.
- Інвестиції в модернізацію обладнання
- Власні пости моніторингу.
- Інвестиції бізнесу у моделювання впливу викидів.
- Фінансова участь у регіональних мережах спостереження.
- Інтеграція даних промисловості у загальнодержавні платформи.

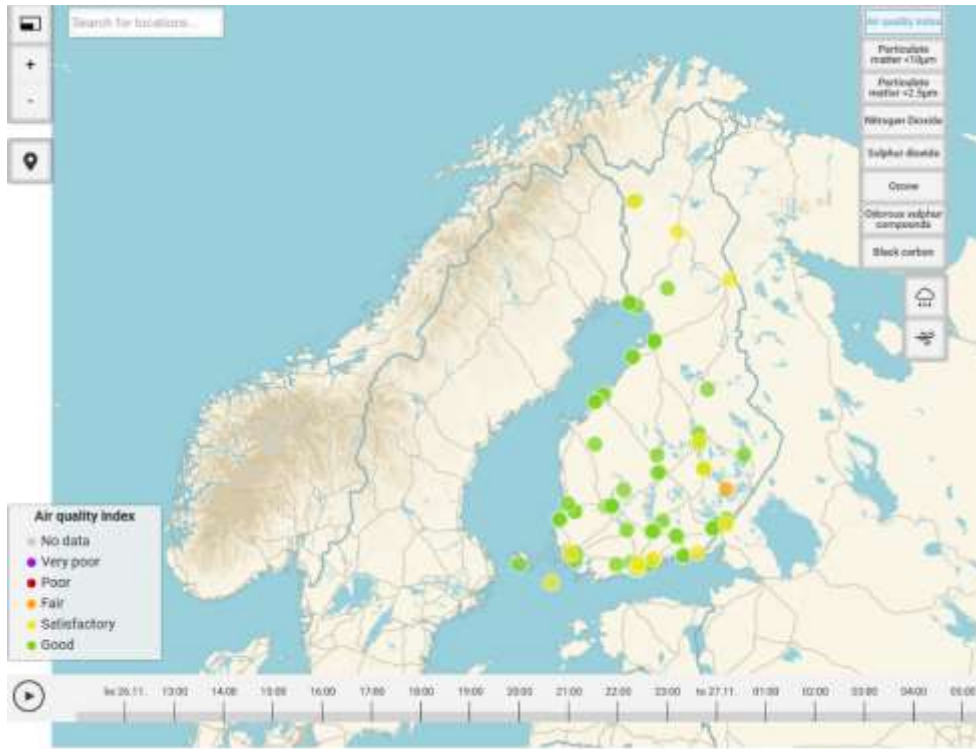

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Чому саме досвід Фінляндії?

Фінляндія має одну з найбільш ефективних і прозорих систем моніторингу атмосферного повітря у світі. Досвід демонструє, що навіть у високотехнологічних і промислових регіонах можлива ефективна система управління якістю повітря.

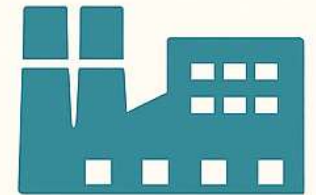
Результати за 20 років:

Зниження викидів
промисловості
у 3-4 рази.

Забезпечення
відкритості даних.

Повне оновлення
очисних систем.

Формування
високого рівня довіри
між громадою
та бізнесом.

Департамент екології та природних ресурсів ДніпроДА

Як працює фінська система моніторингу атмосферного повітря

1. Чіткий розподіл відповідальності

- ❑ Держава встановлює норми й стандарти.

- ❑ Муніципалітети забезпечують локальний моніторинг.

- ❑ Бізнес є партнером екологічної модернізації.

- ❑ Наука забезпечує методологію, аналітику, контроль якості вимірювань.

Роль науки - центральна, саме наукові установи визначають: методики вимірювань; правила розміщення постів; підходи до інтерпретації даних.

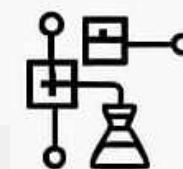
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

2. Фінський метеорологічний інститут (FMI) виконує ключові функції:

- ❑ Національна референтна лабораторія з якості повітря.
- ❑ Уповноважений інститут з кількісного аналізу повітря.
- ❑ При інституті функціонує калібрувальна лабораторія.
- ❑ Науково-методичне супроводження системи моніторингу.
- ❑ Моделювання, прогнозування, аналіз супутникових даних.
- ❑ Аудит вимірювань по всій країні.

3. Структура та ефективність мережі моніторингу

- ❑ Близько **100 станцій по країні**: загальнонаціональна мережа фонових вимірювань FMI, локальні пости муніципалітетів і промислових підприємств.
- ❑ Наявність **Національної референс-лабораторії** забезпечує високий рівень метрологічного контролю.
- ❑ **Комплексна структура** з вимірюваннями, калібруванням, науковою аналітикою та управлінням.

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Партнерство влади та бізнесу: результати та подальші кроки

1. Роль бізнесу

Діалог влади та бізнесу в нашій області розпочався **більше десяти років** тому. На умовах публічно-приватного партнерства основними підприємствами-забруднювачами були **добровільно взяті зобов'язання** щодо виконання природоохоронних заходів, які було покладено в основу **комплексної регіональної екологічної програми**.

2. Дії регіональної влади:

- ☐ проведено **розрахунки та визначено** необхідну кількість автоматизованих станцій аналізу якості повітря у житлових зонах та визначено місця їх розташування;
- ☐ встановлено **16 автоматизованих станцій у 7 містах області** (роботу планується продовжити);
- ☐ придбано **3 мобільні станції аналізу** якості повітря;
- ☐ створено **регіональну інформаційно-аналітичну систему**.

3. Завдання для формування сучасної інтегрованої системи моніторингу:

Систематизація мережі спостережень, впровадження автоматичних станцій європейського рівня, інтеграція супутникових даних, використання моделей розсіювання забруднювачів, залучення громадськості, а також розвиток партнерства із промисловістю

Дніпропетровщина може й повинна стати лідером у формуванні сучасної інтегрованої системи моніторингу повітря. Закликаю бізнес продовжити та посилити співпрацю з регіональною владою.

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Підсумки

Фінська модель показує: якість повітря – це **результат партнерства**, а не протистояння, це не лише питання технологій, це питання управління.

Дніпропетровщина має можливість побудувати систему, яка:

- ☐ ґрунтується на науці;
- ☐ опирається на технології;
- ☐ інтегрує бізнес;
- ☐ забезпечує довіру громад.

**Для успіху нам потрібна спільна робота.
Тільки разом ми зможемо створити регіон, де якість
повітря стане не викликом, а конкурентною перевагою.**

Департамент екології та
природних ресурсів ДніпроДА

Дякую
за увагу!

Яна Науменко

Директор департаменту екології та природних
ресурсів Дніпропетровської обласної державної
(військової) адміністрації

тел. +380 (96) 645 22 82

e-mail: yana.naumenko2016@gmail.com